

Jana Viktorová

Čentěš, Jozef: Hmotnoprávne aspekty trestnej činnosti páchanej v súvislosti s nealkoholovou toxikomániou v Slovenskej republike

1. vyd. Bratislava : ŠEVT a.s., 2007, 212 s., ISBN 978-80-88707-94-3

Drogy – téma, ktorá je ponúkaná čitateľom v rôznej podobe. Či už ako opísanie osobnej skúsenosti s aplikáciou a konzumáciou drog pre najširší okruh záujemcov o danú problematiku, alebo v podobe medicínsko-právnych analýz fenoménu drog pre odbornú verejnosť. Zo spleti týchto rôznorodých prác sa svojím obsahom a zameraním vymyká publikácia JUDr. Jozefa Čentěša, PhD. nazvaná „Hmotnoprávne aspekty trestnej činnosti páchanej v súvislosti s nealkoholovou toxikomániou v Slovenskej republike“.

Cieľom predkladanej vedeckej monografie je analyzovať právnu úpravu drogového problému s ohľadom na jeho historický vývoj.

V úvodnej kapitole je venovaná pozornosť vymedzeniu základných a súvisiacich pojmov, ktoré súvisia so zvolenou témou. Vymedzenie týchto pojmov vytvára predpoklady na ich správne aplikovanie vo vedeckej monografii. Autor podrobne analyzuje slovo „droga“, či už z lingvistického pohľadu, právneho vymedzenia, alebo z jeho používania v medzinárodných dohovoroch. Ďalej vysvetľuje pojmy ako toxikománia, návyk, závislosť, intoxikácia, tolerancia, abúzus, misúzus a podobne.

Obsahom druhej kapitoly je historický vývoj právnej úpravy omamných látok a psychotropných látok a prekursorov, a to z hľadiska medzinárodného aj vnútroštátneho. Z hľadiska medzinárodného vývoja právnej úpravy omamných látok, psychotropných látok a prekursorov je venovaná pozornosť rozhodujúcim konvenciám a dohovorom (najmä Organizácie Spojených národov). Obsahom ďalšej časti tejto kapitoly je vnútroštátny vývoj právnej úpravy spracovávanej problematiky. Tento vývoj je posudzovaný vo vzťahu k trestnoprávnej úprave omamných látok, psychotropných látok a prekursorov, ako aj vo vzťahu k niektorým ďalším právnym predpisom. Stredom záujmu autora v tejto kapitole je ochrana zdravia jednotlivca a spoločnosti v medzinárodnom meradle, ale aj problematika spojená s legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a organizovaným zločinom. JUDr. Jozef Čentěš, PhD. postupne odкрýva pred čitateľom podstatu najdôležitejších medzinárodných dohovorov súvisiacich s omamnými a psychotropnými látkami a prekurzormi od roku 1909 až po súčasnosť. Osobitne sa venuje aj nelegálnemu obchodu s drogami, najmä ich preprave po mori a z toho vyplývajúcim povinnostiam štátov v boji proti pašerákovi drog.

Obsahom tretej kapitoly je analýza skutkovej podstaty trestných činov súvisiacich s drogami. Účelom tohto rozboru je posúdenie teoretických a výkladových poznatkov s aplikáciou trestných činov orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi v Slovenskej republike. Predmetná kapitola predstavuje logické vyústenie dvoch predchádzajúcich častí, ktoré boli zamerané na historicko-právne vymedzenie fenoménu drog. Obohatením právneho rozboru vybraných skutkových podstát trestných činov je zaradenie aktuálnych kazuistik a odkazov na judikatúru súvisiacu s drogovými trestnými činnosťami.

Štvrtá kapitola je zameraná na protidrogovú stratégiu Európskej únie. V tejto časti monografie sa skúma jednak stratégia Európskej únie v oblasti drogovej problematiky, najmä Protidrogová stratégia na roky 2005 – 2012 a Protidrogový akčný plán Európskej únie 2005 – 2008, ako aj základných prameňov úpravy omamných látok, psychotropných látok a prekursorov v podmienkach Európskej únie. V monografii je pozornosť venovaná aj problematike nových psychotropných látok z hľadiska výmeny informácií, hodnotenia rizika a kontroly. Čitateľa zaujmú aj opatrenia Európskej únie v oblasti postihu legalizácie príjmov z trestnej činnosti vo vzťahu k omamným a psychotropným látkam až po ich zneužitie pri financovaní terorizmu.

Niektoré námety na zefektívnenie právnej úpravy drog v Slovenskej republike (de lege ferenda) sú navrhnuté v piatej kapitole. Autor sa domnieva, že „ak má byť trestná úprava účinná, mala by sa zamerať najmä na páchatel'ov, ktorí omamné a psychotropné látky a prekurzory vyrábajú, obchodujú s nimi alebo sa inak podieľajú na ich distribúcii, a nie na obyčajných užívateľ'ov. Tí síce dávajú zmysel činnosti prvej skupiny páchatel'ov, avšak ich správanie je len veľmi ťažko ovplyvniteľné nástrojmi trestnej politiky. Trestná činnosť páchaná pod vplyvom drog alebo v súvislosti s nimi sa nedá považovať za nepatrný spoločenský problém len preto, lebo sa zistí a eviduje len časť týchto činov, len sčasti vyjadrujúca skutočný stav. Naopak, je v celospoločenskom záujme poznať tento jav v plnom rozsahu, lebo ak ho dostatočne nepoznáme, nemôže byť ani celospoločenský prístup k páchatel'om trestných činov dostatočne účinný.“

Vedecká monografia je spracovaná na základe analytických a syntetických poznatkov, vlastnej prieskumnej činnosti autora v rozhodovacej práci prokurátorov okresných prokuratúr, krajských prokuratúr, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, judikatúry slovenských a českých súdov, ako aj na základe štatistických údajov získaných zo štatistických ročeniek Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a Prezídia Policajného zboru a z niektorých kriminologických štúdií.

Teoretické pojmy, východiská, ale aj praktické právne tézy de lege ferenda uvádzané v monografii formuluje autor presnou a zrozumiteľnou odbornou rečou, pričom sa opiera nielen o skúsenosti zo svojej praxe, ale aj o poznatky z domácich a zahraničných literárnych zdrojov. To práci dáva punc erudovanosti a záväznosti.

Vedecká monografia má všetky predpoklady stať sa nepostrádateľnou pomôckou pre všetkých, ktorí sa chcú seriózne a zodpovedne zaoberať problematikou drog.

Publikácia JUDr. Jozefa Čentéša, PhD. je napísaná precíznym štýlom, so zmyslom pre detail. Široká odborná aj laická verejnosc' vydaním tejto vedeckej monografie má možnosť nahliadnuť do problematiky drog novým, originálnym spôsobom cez vzťah jednotlivca – konzumenta k drogám až po medzinárodné otázky prepojenia drog s legalizáciou príjmov pochádzajúcich z trestnej činnosti a financovania terorizmu.

Osobitosť tejto vedeckej monografie spočíva v tom, že ju záujemca prečíta „na jeden dych“, poháňaný túžbou spoznať originálne právne názory autora, ale aj nové spojenia témy so zásadnými otázkami trestno-procesnej praxe a európskej drogovej politiky. Monografia má ešte jednu výsadu a tou je, že odborný text oslovuje čitateľa a núti ho o danej téme premýšľať a zaujať k nej svoj osobný postoj.

*pplk. doc. JUDr. Mgr. Jana Viktoriová, PhD.
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
vedúca Katedry vyšetřovania
e-mail: viktoryo@minv.sk*